

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toitumis- ja tervisealased väited

Kylli Johanson

Maaeluministerium / toiduohutuse osakond

e-post: kylli.johanson@agri.ee

tel. 6256508

2022

Erinevad väited toidu müügi pakenditel

Vähendab
kolesterooli

Sarapuupähklitega

E-vaba

SUURE
KIUDAINE-
SISALDUSEGA

Pudel Actimeli sisaldab
C, B6 ja D vitamiine, mis
aitavad kaasa
immuunsüsteemi
loomulikule talitusele

TOITUMISALANE VÄIDE

... annab mõista, et toidul on teatud kasulikud toitainelised omadused seoses toitaine, muu aine või energiaga

Vähese soolasisaldusega

30% vähem kaloreid

Rasvavaba

TERVISEALANE VÄIDE

... annab mõista, et toidugrupi, toidu või toidu koostisosa ja tervise vahel on seos

Tsink aitab hoida normaalset nägemist

Magneesium aitab vähendada väsimust ja kurnatust

Hea mõju südamele!

Vabatahtlikud väited, kuid täpselt reguleeritud

- Toitumis- ja tervisealased väited on vahendid, millega tootja soovib oma kaupa esile tõsta
- Inimene tajub sellise väitega toidu puhul teatud tervisealast eelist

- Toitumis- ja tervisealased väited peavad olema tõenduspõhised ehk teaduslikult põhjendatud
- Need väited on EL määrustega reguleeritud
- Täpsed kasutustingimused
- https://ec.europa.eu/food/safety/labelling-and-nutrition/nutrition-and-health-claims_en

Õiguslik alus <https://eur-lex.europa.eu/>

- 1924/2006 toitumis- ja tervisealaste väidete üldmäärus
- 432/2012 lubatud tervisealaste väidete nimekiri
- 1169/2011 toidualase teabe esitamine tarbijale
- 2013/63 tervisealaste väidete eritingimused
- 353/2008 tervisealase väite esitamise loa taotlemine
- 2019/343 erandid üldnimetuste kohta

EL õigusaktide andmebaasist EUR-LEX leiab EL määruseid, ka eesti keeles.

Üldpõhimõtted (1924/2006 art 5)

- ❑ Toitumis- ja tervisealased väited peavad olema teaduslikult tõendatud
- ❑ Ei tohi olla eksitavad ega mitmeti mõistetavad
- ❑ Vastavad EL määrustes toodud üld- ja eritingimustele: ainet sisaldub tarbimisvalmis toidus mõju avalduvas koguses jne
- ❑ Väidete tõesuse hindaja on Euroopa Toiduohutusamet (EFSA)

NB! Ei piisa ühest artiklist, uuringust

Nõuded kohalduvad sh veebipoes müüdavale toidule, ka reklaamile ja toidu esitlemisele veebilehel, laadal või kaupluses

NÄITED: toitumisalaste väidete kasutustingimused

1924/2006 lisa

- „**Rasvavaba**“ võib esitada siis, kui toode ei sisalda üle 0,5 g rasva 100 g või 100 ml kohta
- „**Kiudaine allikas**“ võib esitada siis, kui toode sisaldab vähemalt 3 g kiudainet 100 g kohta või vähemalt 1,5 g kiudainet 100 kcal kohta
- „**Madala suhkrusisaldusega**“ võib esitada siis, kui toode ei sisalda üle 5 g suhkruid 100 g tahke aine või 2,5 g suhkruid 100 ml vedeliku kohta

Toitumisalase väite sõnastus

Võib kasutada tarbija jaoks samatähenduslikku sõnastust

Nt „kiudaine allikas“ – sisaldab kiudaineid, lisatud kiudaineid

„D-vitamiini allikas“ – D-vitamiiniga, lisatud D-vitamiini,
D-vitamiiniga rikastatud

„suure C-vitamiini sisaldusega“ – C-vitamiini rikas

„suure valgusisaldusega“ – valgurikas

„suhkruvaba“ – suhkruta, ilma suhkruta

NÄITED: tervisealaste väidete kasutustingimused

432/2012

☐ **Kuivatatud ploomid aitavad kaasa normaalsele sooletalitlusele.**

Väidet võib kasutada üksnes sellise toidu kohta, mis sisaldab päevase kogusena 100 g kuivatatud ploome. Et toode oleks väitega kooskõlas, tuleb tarbijat teavitada, et kasulik toime avaldub siis, kui päevas tarbitakse 100 g kuivatatud ploome.

☐ **Vitamiin C aitab kaasa immuunsüsteemi normaalsele talitlusele.**

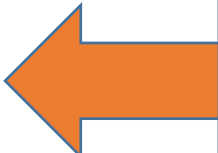
Väidet võib kasutada üksnes toidu puhul, mis on vähemalt C-vitamiini allikas s.t peab vastama määruse 1924/2006 lisas osutatud toitumisalase väite „vitamiini/mineraalne allikas “ kasutustingimustele.

Toit ei ravi

Toidu (sh toidulisandite) puhul on keelatud viidata haigusi tõkestavatele, ravivatele või leevendavatele omadustele!

Nt   **Aitab ennetada haigusi**
Ravib Alzheimerit
Viiruste vastane
Hea akne korral
Vähendab põletikku

Meditsiinilisi väiteid
ei tohi kasutada!

Õigusaktidega lubatud tervisealased väited

❑ Üldised funktsionaalsed väited ehk 1924/2006 art 13.1 väited

Nt **Seleen** aitab hoida küüsi normaalsena.

432/2012

B12-vitamiin aitab kaasa immuunsüsteemi normaalsele talitlusele.

❑ Haigestumise riski vähendamisele viitavad väited ehk art 14.1.a väited

Leitavad
EL väidete
registrist

Nt **Odra beeta-glükaani** puhul on tõestatud vere kolesteroolitaset vähendav toime. Kõrge vere kolesteroolitase on südame isheemiatõve tekkimise riskitegur.

Suhkruvaba närimiskumm aitab neutraliseerida happerünnakut. Happerünnak on kaariese tekke riskifaktor.

❑ Laste arengule ja tervisele viitavad väited ehk art 14.1.b väited

Nt **D-vitamiin** on oluline laste luustiku kasvu jaoks.

Leitavad
EL väidete
registrist

EL väidete register

http://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/claims/register/public/?event=register.home

EU Register

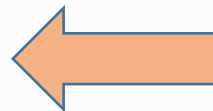
Nutrition and Health claims ▾

The EU Register is for information only, showing:

- [Permitted nutrition claims and their conditions of use](#)
- Authorised health claims, their conditions of use and applicable restrictions, if any;
- Non-authorised health claims and the reasons for their non-authorisation;
- EU legal acts for the specific health claims;
- National measures mentioned in Art. 23(3) of [Regulation EC 1924/2006](#) (115 Kb)

The Commission will update the EU Register when required, namely upon adoption of EU decisions on applications for claims or on changes to conditions of use and restrictions.

[EU Register of Health Claims »](#)

Claim status >
Type of claim >
EFSA Opinion reference >
Legislation >
Search >
Match entire phrase >

[Reset filter](#)

(1.14 Mb) (2.22 Mb)

[EU Register](#)
[Search filters](#)

Showing 1 to 10 of 14 entries (filtered from 2,338 total entries)

[First](#)
[Previous](#)
1
[2](#)
[Next](#)
[Last](#)

 records per page

Claim type 	Nutrient, substance, food or food category 	Claim 	Conditions of use of the claim / Restrictions of use / Reasons for non- authorisation 	Health relationship 	EFSA opinion reference / Journal reference 	Commission Regulation 	Status 	Ent ID
Art.14(1)(a)	Barley beta-glucans	Barley beta-glucans has been shown to lower/reduce blood cholesterol. High cholesterol is a risk factor in the development of coronary heart disease.	Information shall be given to the consumer that the beneficial effect is obtained with a daily intake of 3 g of barley beta-glucan. The claim can be used for foods which provide at least 1 g of barley beta-glucan per quantified portion.		Q-2011-00798	Commission Regulation (EU) 1048/2012 of 08/11/2012	Authorised	N/

Ebamäärased tervisega seotud sõnumid

hea sinu kõhule

kasulik
südamele

immuunsüsteemile

tervislik

sinu tervise
heaks

toetab südametööd

**... võib kasutada üksnes koos
konkreetsel lubatud tervisealase väitega!**

Üldisele tervisealasele väitele lisatakse alati täpsustav, õigusaktiga lubatud tervisealane väide

Hea sinu tervisele

Vitamiin C aitab vähendada väsimust ja kurnatust

Tootes peab sisalduma C-vitamiini märkimisväärselt ehk väite „vitamiiniallikas“ tingimustele vastavalt

Toidukäitleja vastutus

- Vastutab tema poolt toidul esitatava teabe eest
- Kasutab üksnes heakskiidetud väiteid kooskõlas väidete määrusega
- Kasutab väite sõnastamisel võimalikult sarnast sõnastust heakskiidetud väitele

Lisainfo

- www.agri.ee => **Toiduohutus, toidumärgistus:**
  - => Toidumärgistus
  - => Põhimõtted toidukäitlejale
  - => Toidugrupid
  - => Keemiline ohutus
  - => jne
- www.pta.agri.ee => **Ettevõtjale, tootjale ja turustajale**

TÄNAME TÄHELEPANU EEST!

Küsimused?